
BELEIDSPLAN SCHULDHULPVERLENING 2020-2024

Woensdrecht

6 AUGUSTUS 2019
ISD Brabantse Wal

	Inhoud	
■	1 Inleiding	2
	1.1 Aanleiding	2
■	2 Achtergrond en ontwikkelingen	2
	2.1 Oorzaken van schulden	2
	2.2 Landelijke stijging schuldenproblematiek	2
	2.3 Complex stelsel van toeslagen en inkomensvoorzieningen	2
	2.4 Opstapeling van incassomogelijkheden	3
	2.5 WRR: Overheid overschat financiële zelfredzaamheid burgers	3
	2.6 Persoonlijkheid en stress	3
	2.7 Aanbevelingen	3
■	3 Uitgangspunten, visie en doelstellingen/resultaten	4
	3.1 Uitgangspunten	4
	3.2 Visie	5
	3.3 Doelstellingen/resultaten	5
	3.4 Doelgroepen	7
	3.5 De toegang tot gemeentelijke schuldhulpverlening	7
■	4 De drie pijlers	8
	4.1 Pijler 1: Preventie & Nazorg	8
	4.1.1 Vroegsignalering	8
	4.1.2 Nazorg	9
	4.2 Pijler 2: Stabilisatie	9
	4.3 Pijler 3: Het oplossen van schulden	10
	4.4 Specifieke groepen binnen de pijlers	11
	4.4.1 Personen in een crisissituatie	11
	4.4.2 Zelfstandigen	11
	4.4.3 Gezinnen met kinderen	11
	4.4.4 Ketenpartners	11
■	5 Financiën	12
■	6 Resultaten 2014 - 2018	13
■	7 Kwaliteitsborging	14
■	8 Wettelijk kader	15
■	9 Termen	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012 hebben gemeenten een zorgplicht op het gebied van schuldhulpverlening. De wet schrijft voor dat er een beleidsplan schuldhulpverlening moet worden vastgesteld. De gemeenteraad heeft in het verleden het beleidsplan schuldhulpverlening vastgesteld voor de periode van 2012 tot en met 2015. Deze uitvoeringspraktijk is ongewijzigd voortgezet in 2016, 2017, 2018 en 2019. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de transformatieopgave in het sociaal domein geven aanleiding tot het opstellen van een nieuw beleidsplan. De complexe problematiek vraagt een meer integrale benadering. Uitvoeringsafspraken met partners en organisaties, wie waar verantwoordelijk voor is en hoe, worden niet in het beleidsplan, maar in het nader op te stellen uitvoeringsplan opgenomen.

2 Achtergrond en ontwikkelingen

2.1 Oorzaken van schulden

Het ontstaan van schulden kan uiteenlopende oorzaken hebben. Vaak vormt een combinatie van factoren de oorzaak. Hierbij kunnen omgevingsfactoren, gedrag (bewust en onbewust), onverwachte gebeurtenissen en persoonsgebonden factoren een rol spelen. Zoals uit het rapport 'Mobility mentoring (Jungmann & Wesdorp, 2017) blijkt, is er in de afgelopen jaren een verschuiving zichtbaar; waar sociale en persoonlijke problemen vroeger tot financiële problemen leidden, leiden financiële problemen tegenwoordig vaker tot sociale en persoonlijke problemen.

2.2 Landelijke stijging schuldenproblematiek

In 2017 wisten ruim 94.000 mensen de schuldhulpverlening te vinden, vergeleken met 89.000 in het jaar ervoor. De gemiddelde schuld in 2017 betrof 42.100 euro, verdeeld over 13 schuldeisers. Dit blijkt uit de cijfers in het jaarverslag 2017 van de NVVK, de branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren. Niet eerder meldden zoveel mensen met financiële problemen zich bij leden van de NVVK. De schuldenproblematiek blijft complex. Een fenomeen dat daaraan bijdraagt, is de ontstane schuldenhandel van de laatste jaren waarbij schuldeisers hun vorderingen op consumenten grootschalig doorverkopen aan incassobureaus. Dat heeft negatieve gevolgen voor de schuldenaren. Vaak heeft de oorspronkelijke schuldeiser al geprobeerd de schuld te innen, is er op het moment van verkoop al sprake van wanbetaling en is geen zicht op herstel van betalingen. Daarnaast hebben schuldenaren en schuldhulpverleners last van een gebrek aan overzicht: wie is nu eigenaar van de schuld en wie kan worden aangesproken. Dit belemmert het beheersbaar maken en oplossen van schulden.

Het is belangrijk dat burgers en huishoudens die te maken hebben met financiële problemen de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om als volwaardige burgers te kunnen blijven participeren en bij te dragen aan de samenleving.

Het sociaal domein gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt. Het heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, gezondheid en vrijetijdsbesteding en gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van verschillende wetten die gericht zijn op (de bevordering van) participatie van mensen in diverse opzichten. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening maakt hiervan onderdeel uit.

2.3 Complex stelsel van toeslagen en inkomensvoorzieningen

De grootste problemen worden veroorzaakt door een complex stelsel van toeslagen en inkomensvoorzieningen, het incassogedrag van (preferente) schuldeisers en problemen op de arbeidsmarkt (steeds meer tijdelijke / flexibele arbeidscontracten). Vaak gaat het om mensen met een laag inkomen dat op allerlei manieren wordt aangevuld met voorzieningen vanuit gemeenten of rijksoverheid. Als er een voorziening wegvalt ontstaan er - door gebrek aan reserves - onmiddellijk financiële problemen.

2.4 Opstapeling van incassomogelijkheden

Er is in toenemende mate sprake van een opstapeling van incassomaatregelen vanwege de toegenomen bevoegdheden hiervoor bij sommige schuldeisers en de overheid. Naast een beslag op het inkomen, of het opleggen van een bestuursrechtelijke premie voor de betaling van zorgpremie, kunnen verhuurders, zorgverzekeraars, en kinderopvanginstellingen beslag leggen op huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag. Dit brengt het risico met zich mee dat het besteedbaar inkomen onder de beslagvrije voet terecht komt. Dit legt een extra druk op de financiële situatie van inwoners en de bemiddeling van de gemeentelijke schuldhelpverlening.

2.5 WRR: Overheid overschat financiële zelfredzaamheid burgers

Problematische schulden ontstaan mede doordat de overheid te hoge verwachtingen heeft van de financiële zelfredzaamheid van burgers. Voor veel mensen zijn de regels te ingewikkeld, bovendien wordt te weinig rekening gehouden met de psychologie van mensen. Het onbedoelde gevolg is dat schuldenaren soms gedwongen zijn nog meer schulden te maken, aldus de Verkenning *Eigen schuld?*, een gedragswetenschappelijk perspectief op problematische schulden door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Dit alles roept de vraag op of problematische schulden ook altijd geheel 'eigen schuld' zijn. Volgens deze Verkenning moet 'eigen verantwoordelijkheid' het uitgangspunt blijven. Wel moeten in het oordeel meewegen dat het burgers soms erg moeilijk wordt gemaakt om die verantwoordelijkheid ook waar te maken, dat niet iedereen in gelijke mate beschikt over de daartoe vereiste mentale kenmerken en vermogens, en dat psychologische mechanismen de zaken nog eens kunnen bemoeilijken.

Het aantal huishoudens in Nederland dat zijn schulden redelijkerwijs niet meer kan afbetalen, is de laatste jaren gestegen. Het probleem komt in alle lagen van de bevolking voor en vaak is niet iedereen in beeld. Bovendien gebeurt het geregeld dat mensen als gevolg van hun schulden onder het bestaansminimum komen.

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid is een onafhankelijk adviesorgaan, dat de regering en het parlement gevraagd en ongevraagd advies geeft over onderwerpen vanuit een langetermijnperspectief.

2.6 Persoonlijkheid en stress

Voor financiële zelfredzaamheid moet iemand uiteraard voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen.

Nederland kent circa 2,5 miljoen laaggeletterden van 16 jaar en ouder. Voor hen is een goed financieel beheer al snel te moeilijk. Ook persoonlijkheid speelt een belangrijke rol, zo blijkt uit de Verkenning. Onderzoek laat zien dat mensen met een vermijdend karakter en mensen met weinig zelfcontrole een beduidend grotere kans lopen op financiële problemen. Ze zijn eerder geneigd problemen te ontkennen, teveel geld uit te geven en niet op tijd maatregelen te nemen. Deze persoonlijkheidskenmerken zijn voor een deel erfelijk bepaald. Sommige mensen hebben dus 'van nature' meer kans op financiële problemen dan anderen.

Ook blijkt uit onderzoek dat stress en armoede een negatieve invloed hebben. Als gevolg van stress en armoede denken mensen minder lang over beslissingen na, laten zij zich sterker leiden door de acute problemen van het moment en wordt hun zelfcontrole minder. Dus juist op het moment dat het extra belangrijk is geen onverstandige dingen te doen, gaan psychologische mechanismen spelen die het moeilijker maken verstandige financiële besluiten te nemen en de lange termijn voor ogen te houden. Zo kan een neerwaartse spiraal ontstaan.

2.7 Aanbevelingen

Tegen deze achtergrond bevat de Verkenning drie aanbevelingen:

- De overheid zou allereerst moeten voorkomen dat mensen nodeloos in financiële problemen komen door keuzes zo in te richten dat mensen relatief makkelijk zullen uitkomen bij de optie die voor hen financieel gezien waarschijnlijk het beste is (*nudging*). Een voorbeeld is het veranderen van de standaardoptie bij een huwelijk van 'gemeenschap van goederen' in 'beperkte gemeenschap'.
- Als mensen toch in problematische schulden (dreigen te) komen, moet er eerder contact worden gelegd tussen schuldenaar en hulpverlener. De problemen zijn dan nog beter hanteerbaar, en de schuldenaar zit wellicht nog niet zo in de stress en paniek dat hij minder goed in staat is tot helder denken. Dit kan door de schuldhelpverlening laagdrempeliger te maken en door meer werk te maken van vroegsignalering.
- Als mensen hun schulden aan de overheid niet meer afbetalen, moet de overheid haar bijzondere bevoegdheden tot invordering zoveel mogelijk pas inzetten nadat is vastgesteld dat de betreffende schuldenaren ook beschikken over voldoende middelen. Anders kan het gevolg zijn dat schuldenaren onder het bestaansminimum uitkomen en daardoor welhaast gedwongen zijn om nieuwe schulden te maken.

3 Uitgangspunten, visie en doelstellingen/resultaten

3.1 Uitgangspunten

Schuldhelpverlening is onderdeel van het Sociaal domein. De gedeelde uitgangspunten op het sociaal van de gemeenten op Brabantse Wal zijn van toepassing. Het is essentieel dat iedereen op de Brabantse Wal zo volledig en volwaardig mogelijk mee kan doen in de samenleving, aldus de visie in het Beleidsplan sociaal domein gemeenten Brabantse Wal 2018 t/m 2021.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Eerst eigen kracht.

Mensen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk en kunnen ook heel veel zelf, alleen of met hulp van anderen in hun omgeving. Als overheid moeten we leren los te laten en te vertrouwen op de veerkracht en creativiteit van mensen, wat echter niet inhoudt dat inwoners aan hun lot worden overgelaten.

- We zetten op tijd in.

Voorkomen is beter dan genezen. We verschuiven dus een deel van de middelen en menskracht naar meer preventie. Dit gaan we verder concretiseren, waarbij zowel gekeken wordt naar het individu als naar doelgroepen. Hier hoort ook bij dat we vooraf goed communiceren. We zijn duidelijk in waar we wel en waar we niet van zijn.

- Dichtbij.

De ondersteuning van inwoners die niet zelfstandig kunnen meedoen organiseren we preventief dichtbij de inwoner door vroegsignalering en vraagverheldering. Zoveel mogelijk vindt ondersteuning plaats op en vanuit de vindplaatsen en gebiedsgerichte steunpunten.

- Het vangnet als noodzakelijke oplossing.

Uiteraard hebben we ook een vangnetfunctie. Bij voorkeur om mensen tijdelijk op te vangen en zodra het kan weer terug te laten veren. Dat zal niet voor iedereen gelden. We zorgen er dan ook voor dat ons vangnet effectiever wordt onder andere door goede samenwerking en waar noodzakelijk zal worden ingezet bij individuen of doelgroepen (kan ook in een vroeg stadium).

- Maatwerk.

De ondersteuning voor inwoners die niet zelfstandig kunnen meedoen geschiedt op maat. Hiertoe is een vangnet gecreëerd. Niet het product of het aanbod is maatgevend maar de specifieke ondersteuningsvraag van de inwoner of doelgroepen.

- Ontschotting en winst door samenwerken.

De gemeenten, inwoners en betrokken partners werken samen aan hetzelfde doel vanuit één gemeenschappelijke visie. Dat betekent dat we in staat zijn om het gezamenlijk belang soms te laten prevaleren boven het individuele belang. Waar mogelijk zetten we in op verregaande ontschotting van de budgetten. En we werken toe naar één toegang voor het sociaal domein.

- Eén gezin, één plan, één regisseur.

Indien meerdere ondersteuners betrokken zijn bij inwoners die niet zelfstandig kunnen meedoen, stemmen deze ondersteuners onderling af en vormen een sluitend ondersteuningsnetwerk. Eén van hen heeft de regierol.

- We gaan uit van het te bereiken resultaat.

Niet de procedures zijn leidend maar het resultaat dat we willen bereiken. Dit resultaat draagt altijd bij aan het realiseren van onze visie. De vraag van de inwoner is hierbij ons vertrekpunt.

- Inclusief.

Participeren doen burgers binnen de samenleving. Ook ondersteuning organiseren we inclusief, dit wil zeggen zoveel mogelijk binnen de reguliere leefomgeving en zo min mogelijk in aparte instellingen.

- We kiezen voor innovatie.

Met minder geld op de oude voet verder gaan biedt geen perspectief. Er zijn nieuwe oplossingen en verbindingen nodig van de overheid, de organisaties en de inwoners.

3.2 Visie

In lijn met het collegewerkprogramma zal de gemeente Woensdrecht, daar waar mogelijk, problematische schulden zoveel mogelijk zien te voorkomen en zet daarom de komende periode in op preventie en vroegtijdige signalering. Schulden vormen een belemmering voor de deelname aan de maatschappij en daarom wordt aan alle inwoners, binnen de gestelde kaders, ondersteuning geboden om de schuldsituatie op te lossen of anderszins beheersbaar te maken. Het doel van dit beleidsplan ligt breder dan enkel de uitvoering van de schuldhulpverlening. We werken aan een financieel technische oplossing, waarbij we het huishoudboekje van de huishoudens weer “gezond” willen maken. Daarnaast pakken we de problemen integraal aan door ook te werken aan eventuele onderliggende (psycho sociale) problematiek.

3.3 Doelstellingen/resultaten

De volgende doelstellingen/resultaten zijn opgenomen in het beleidsplan voor integrale schuldhulpverlening.

■ *Voorkomen van problematische schulden.*

Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente zet in op het voorkomen van problematische schulden en de gevolgen voor deelname aan de maatschappij. Dit doen we door de integrale dienstverlening zoveel mogelijk te laten aansluiten op de situatie van de burger. Door middel van voorlichting en advisering willen we in een vroegtijdig stadium de helpende hand bieden om daarmee erger te voorkomen.

■ *Het netwerk vormt een sterke keten op het gebied van preventie en vroegsignalering*

Voor een tijdige signalering hebben we vooral onze maatschappelijke partners nodig. Waardevolle vindplaatsen zijn onder meer: het onderwijs, de kerken, woningcorporaties, zorgverleners, zorgverzekeraars, nutsbedrijven, werkgevers, de voedselbank, Stichting Leergeld, WijZijn en de BWI. Door het geven van deskundigheidsbevordering aan medewerkers en vrijwilligers van de maatschappelijke organisaties willen we het onderkennen van financiële problematiek en het doorvragen daarop bevorderen.

Op 18 juli 2017 is het landelijk programma “Schouders eronder” van start gegaan. Het programma zet in op een forse professionaliseringsimpuls binnen de schuldhulpverlening. Hulp voor mensen met schulden moet toegankelijker worden door in de lokale keten beter en efficiënter te laten samenwerken. Het programma zet in op onder meer het bevorderen van kennis en vakmanschap van iedereen, professionals en vrijwilligers, die een rol heeft in het signaleren, voorkomen en oplossen van schulden. Deze doelstelling past prima in de landelijke doelstelling.

■ *Vergroten van de financiële redzaamheid van de burger*

Schulden beïnvloeden het gedrag van mensen en het leidt vaak tot problemen op de verschillende levensdomeinen. Mensen krijgen gezondheidsklachten, trekken zich terug en vereenzamen. Wanneer er sprake is van werkloosheid, is er onvoldoende focus om snel werk te vinden. De aanpak van schulden moet daarom meer dan alleen een technische aanpak zijn. De vicieuze cirkel waarin deze huishoudens terecht zijn gekomen, moet doorbroken worden. Daarom richt dit beleidsplan zich niet uitsluitend op de aanpak van de schulden, maar geeft ook richting hoe mensen ondersteund worden om zelfstandig hun financiële zaken op orde te krijgen en te houden.

■ *Problemen worden integraal aangepakt*

Wanneer schulden zijn ontstaan vanwege andere problematiek wordt ook aan deze problematiek gewerkt. De schuldhulpverlening dient integraal plaats te vinden. Hierbij staat centraal dat er oog is voor de financiële problemen van de klant en voor de daarmee samenhangende immateriële problemen.

Schuldhulpverlening is een onderdeel van het gemeentelijke armoedebeleid. Instrumenten die ingezet kunnen worden ter voorkoming en bestrijding van armoede, schulden en sociale uitsluiting zijn onder andere de bijzondere bijstand, de individuele inkomensvoetstuk, de collectieve ziektekostenverzekering, de Regeling sociaal-culturele bijdrage voor de minima, de Regeling ter bevordering van maatschappelijke participatie door schoolgaande kinderen, kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004. Een groot deel van de klanten heeft niet alleen een financieel probleem. Vaak is er sprake van achterliggende knelpunten of zijn er omstandigheden die van invloed zijn op het financiële probleem. Om de financiële problematiek duurzaam te kunnen oplossen, is het belangrijk de problematiek in samenhang in kaart te brengen. Er zal dus moeten worden bekeken of de klant problemen heeft waarvoor

ook andere hulpverlening ingezet moet worden. Voort bordurend op de ontwikkelingen in het sociale domein zal de gehele gezinsproblematiek, rekening houdend met alle facetten van het leven, bekeken worden; een problematische schuldsituatie is immers dermate ernstig dat dit gevolgen heeft voor het hele gezin.

■ *Kinderen worden ondersteund bij de financiële opvoeding*

Om armoede op de lange termijn terug te dringen en overdracht van de ene generatie naar de volgende te voorkomen, is het van essentieel belang om te investeren in de toekomst van kinderen en jongeren. Kinderen die in armoede opgroeien hebben een tot vier keer grotere kans om later ook met armoede te worden geconfronteerd. Financiële onbeholpenheid wordt vaak van ouder op kind doorgegeven. Volgens het NIBUD komen kinderen van ouders met schulden opvallend vaak zelf in de geldproblemen. Het NIBUD pleit er dan ook voor om scholen een grotere rol te geven in de financiële opvoeding. We gaan dan ook actief scholen benaderen voor het geven van voorlichting tijdens de lessen, ook in de groepen 8 van de basisscholen. Specifieke aandacht hierbij voor de risicogroep kwetsbare jongeren.

■ *De burger blijft zelf verantwoordelijk*

We zoeken de hulp zo dicht mogelijk bij de inwoners. Eigen aangedragen oplossingen of oplossingen in het netwerk worden als eerste onderzocht. We zoeken naar de oplossing die het minst ingrijpend is voor de inwoner en het huishouden. We laten de inwoner zoveel als mogelijk eigen regie behouden. Daarbij houden we er rekening mee dat we deze niet moeten overschatten, maar ook niet onderschatten.

■ *Maatschappelijke kosten worden verminderd of voorkomen*

Komende periode gaan we extra investeren in preventie en vroegsignalering. We gaan de samenwerking aan met onze maatschappelijker partners in het kader van de vroegsignalering. Naast het voorkomen van persoonlijk leed worden ook hoge maatschappelijke kosten voorkomen. Denk hierbij aan de kosten van het langdurig aangewezen zijn op een bijstandsuitkering, huisuitzetting, maatschappelijke opvang en extra beroep op de bijzondere bijstand en armoedeverzoeken. We gaan bedrijven actief benaderen om met name de afdelingen personeelszaken te informeren over de mogelijkheden van de gemeentelijke schuldhulpverlening voor onze inwoners. Werkgevers zien onder andere loonbeslagen binnenkomen en krijgen daarmee signalen dat er schulden zijn. We vragen werkgevers actief hun personeel te ondersteunen en ook te wijzen op de gemeentelijke schuldhulpverlening. Op deze manier komen schulden eerder in beeld en worden ze vaak minder hoog. Daarnaast heeft een werkgever direct baat bij werknemers die zich op hun werk richten in plaats van op hun schuldproblematiek.

■ *De dienstverlening is toegespitst op het individu*

Het uitgangspunt is een vraaggerichte aanpak. Welke vorm van hulp wordt ingezet, is afhankelijk van de situatie waarin de klant zich bevindt en welke problemen aan de situatie ten grondslag liggen. De inzet van schuldhulpverlening is dus maatwerk. In sommige gevallen kan een adviesgesprek of budgetbeheer voldoende zijn om grotere schulden te voorkomen. In andere gevallen is het starten van een langer schuldhulpverleningstraject noodzakelijk. Het doel van elk schuldtraject is een schuldenvrije situatie te creëren én in te zetten op het stimuleren van de zelfredzaamheid. Waar nodig en mogelijk worden mensen vaardigheden aangeleerd, zodat ze in de toekomst schuldenvrij blijven.

■ *De dienstverlening is kwalitatief goed*

We organiseren extra ondersteuning en nazorg om het slagingspercentage te verhogen en het recidivepercentage te verlagen. We hechten grote waarde aan de kwaliteit van de gespecialiseerde schuldhulpverlening. De aanbieder van deze trajecten moet lid zijn van de NVVK.

3.4 Doelgroepen

De gemeentelijke schuldhulpverlening is breed toegankelijk voor alle natuurlijke personen van wie redelijkerwijs is te voorzien dat zij hun schulden niet meer zonder ondersteuning zelf kunnen betalen. Het uitgangspunt voor de toetreding tot de schuldhulpverlening zijn de bepalingen van Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).

De aanvrager is:

- 18 jaar of ouder
- Inwonend en ingeschreven in de gemeente Woensdrecht.
- Gemotiveerd of te motiveren.

3.5 De toegang tot gemeentelijke schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is toegankelijk voor iedere natuurlijke persoon met privé en/of zakelijke schulden. De gemeente sluit aan bij het uitgangspunt van het kabinet dat schuldhulpverlening breed toegankelijk dient te zijn. In iedere situatie wordt een afweging gemaakt van de individuele omstandigheden van de verzoeker. De hoogte van het inkomen is geen criterium, omdat ook personen met hogere inkomens in een problematische schuldsituatie kunnen raken waardoor middelen om hulp elders in te kunnen kopen ontbreken en het aanbieden van schuldhulpverlening door marktpartijen wettelijke beperkingen kent.

Burgers met zakelijke schulden (zelfstandig ondernemers) kunnen een krediet aanvragen bij een bank of een beroep doen op het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz 2004). Dit wordt door het rijk beschouwd als het aangewezen loket en een adequate voorziening voor zelfstandig ondernemers. Het Bbz heeft als doel om zelfstandig ondernemers met financiële problemen te ondersteunen met de voortzetting van het bedrijf door het bieden van tijdelijke inkomensondersteuning en/of het verstrekken van (bedrijfs)krediet voor de doorstart van het bedrijf. Financiële hulpverlening aan ondernemers vereist specifieke bedrijfsmatige kennis en specialistische expertise, deze kennis is bij ISD aanwezig.

4 De drie pijlers

Preventie & nazorg, stabilisatie en oplossen zijn dé drie pijlers waarop de uitvoering van de schuldhulpverlening is gebaseerd. In het onderstaande geven we hier een toelichting op.

4.1 Pijler 1: Preventie & Nazorg

Net als bij andere onderdelen van het sociale domein, geldt ook voor schuldsituaties dat voorkomen altijd beter is dan genezen. Om die reden zetten we in op preventie waaronder vroegsignalering en nazorg. Daarbij houden we er rekening mee dat schuldenproblematiek je kan overkomen, maar ook het gevolg kan zijn van een gedragsprobleem bij de schuldenaar. Verkeerde keuzes, geen bereidheid om bepaalde concessies te doen en het onvermogen om realistische inschattingen te maken, spelen naast life-events vaak een rol bij het ontstaan van financiële problemen. Bij life-events kan worden gedacht aan bijvoorbeeld werkloosheid, scheiding, ziekte en overlijden. Het doel van preventie en nazorg is om te komen tot bewustwording bij onze inwoners. Dit om te voorkomen dat zij (opnieuw) financiële verplichtingen aangaan die zij niet kunnen betalen. Op die manier kunnen belemmeringen voor participatie en/of maatschappelijke kosten worden voorkomen.

4.1.1 Vroegsignalering

Bij vroegsignalering van schulden spreken we allereerst over betalingsachterstanden. Bij vroegsignalering gaat het om signalen die duiden op het ontstaan van schulden; het hulpaanbod moet juist voorkomen dat een betalingsachterstand tot een (problematische) schuld uitgroeit. Dat stelt dus eisen aan de duur en omvang van de betalingsachterstand. Ten tweede richten we ons in ieder geval op betalingsachterstanden die diep ingrijpen in de primaire leefomstandigheden van burgers: de vaste lasten voor wonen, zorg, nutsvoorzieningen. Dat zijn in ieder geval, maar niet uitsluitend betalingsachterstanden bij:

- woningcorporaties;
- zorgverzekeraars;
- energieleveranciers;
- waterbedrijven.

Het hoofddoel van vroegsignalering definiëren wij als volgt:

- het voorkomen dat betalingsachterstanden oplopen tot een problematische schuld door vroegtijdig te signaleren en hulp aan te bieden;
- het herstellen van het ritme van de betaling van de vaste lasten aan de vier dienstenleveranciers / crediteuren.

Vroegsignalering zien we als een taak vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. De ingrijpende gevolgen van betalingsachterstanden op primaire voorzieningen, de samenhang met andere schulden en de bewezen bijdrage aan het doel van vroegsignalering (voorkomen verergering schulden), betekenen een gerechtvaardigde reden om deze gegevens op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening op te vragen en zonder verzoek, outreachend, de betrokken burger met een hulpaanbod te benaderen en daarbij zijn persoonsgegevens te verwerken.

Vroegsignalering is een korte interventie: een proces met een duidelijke start en eindpunt, ter onderscheiding van de reguliere schuldhulpverlening. De burger wordt benaderd met een hulpaanbod, de financiële situatie wordt in kaart gebracht en hulpverlener en betrokkene maken afspraken over het hervatten van de betalingen. Zijn er signalen van andere financiële of niet-financiële problematiek, dan volgt doorgeleiding naar de reguliere schuldhulpverlening of andere relevante hulpverlening.

Wij beschouwen vroegsignalering nadrukkelijk als een intensieve samenwerking tussen crediteuren en gemeente. De lokale aanpak wordt gezamenlijk opgezet, gezamenlijk worden afspraken gemaakt over het herstellen van de betalingsachterstanden. De samenwerking wordt beklonken met afspraken, vastgelegd in een convenant waarin ieders rol en taak, het proces en de gegevensverwerking beschreven is. Uitvoeringsafspraken met partners en organisaties, wie waar verantwoordelijk voor is en hoe, worden niet in het beleidsplan, maar in het nader op te stellen uitvoeringsplan opgenomen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Afspraken in een convenant met de woningcorporatie over terugdringen van het aantal ontruimingën;
- Keuze type betalingsachterstand;
- Zwaarte betalingsachterstand (duur en cumulatie);
- Manier waarop we de inwoners benaderen (bijvoorbeeld per brief, telefonisch of huisbezoek);
- Prioriteiten (bijvoorbeeld duur en hoogte van de schuld of bepaalde doelgroepen);
- 'Vindplaats van Schulden', door signalen van woningcorporaties, energiemaatschappijen, gemeenten en zorgverzekeraars bij elkaar te brengen;
- Voortzetting en uitbreiding van het project thuisadministratie door de BWI, zodat inwoners die moeite hebben om hun administratie op orde te houden, hierbij ondersteuning krijgen aangeboden;
- Voortzetting van het Noodfonds dat is bedoeld voor acute financiële nood die vaak met een relatief kleine vestrekking kan worden verlicht;
- Inwoners worden periodiek op de hoogte gehouden over inkomensondersteunende regelingen van de Gemeente;
- Het verzorgen van scholing voor ketenpartners zodat zij op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen van schuldhulpverlening;
- Cursussen "omgaan met geld" van WijZijn;
- Budgetbegeleiding door WijZijn;
- Bedrijven actief benaderen om met name de afdelingen personeelszaken te informeren over de mogelijkheden van de gemeentelijke schuldhulpverlening voor onze inwoners;
- Deelname aan pilot De Blauwe Knop, onderdeel van het programma Regie op Gegevens t.b.v. Schuldhulpverlening en is een initiatief van DUO en VNG Realisatie. De Blauwe Knop stelt burgers in staat om de gegevens die zij zoeken, op eenvoudige wijze zelf te vinden. Daarmee krijgen ze zelf inzage in hun situatie en kunnen zij de informatie gebruiken bij het aanvragen van schuldhulpverlening. De ISD heeft aangegeven mee te willen werken aan de verdere ontwikkeling van "de Blauwe Knop". Momenteel wordt er gewerkt aan de implementatie van de software binnen de gemeentelijke systemen.

4.1.2 Nazorg

Nazorg is ook een vorm van preventie, het is immers bedoeld om te voorkomen dat inwoners opnieuw problematische schulden krijgen. Door de schuldenproblematiek bij de wortel aan te pakken kan terugval worden voorkomen. Hierbij is een integrale aanpak van groot belang. Indien gedrag (mede) oorzaak is van de problematiek, in hoeverre is de schuldenaar bereid of in staat tot een verandering in zijn gedrag?

Nazorg wordt geboden na afloop van een traject schuldhulpverlening. Dit kan, afhankelijk van de specifieke situatie, meer of minder intensief worden ingestoken. Het voorkomen van terugval is belangrijk, want naast het oplossen van de schuldsituatie moet worden bereikt dat de klant zelf kan zorgen voor een gezonde financiële toekomst. Wanneer dat nog niet mogelijk blijkt, kan langdurige ondersteuning in een lage frequentie noodzakelijk zijn. Wanneer gedurende een traject blijkt dat een hoger risico bestaat op terugval, kan er uitgebreidere nazorg worden aangeboden.

4.2 Pijler 2: Stabilisatie

In de stabilisatiefase ligt de nadruk op het in balans brengen van inkomen en vermogen. Er wordt in deze fase gekeken of er mogelijkheden zijn het inkomen te verhogen door bijvoorbeeld meer uren te werken of gebruik te maken van inkomensondersteunende regelingen zoals toeslagen van de belastingdienst en minimaregelingen. De schuldsituatie wordt gestabiliseerd. Dat betekent dat vanaf de eerste dag geen nieuwe schulden mogen worden gemaakt. Indien nodig worden instrumenten als budgetbegeleiding; budgetbeheer of in het uiterste geval beschermingsbewind ingezet als ondersteuning.

Budgetbeheer omvat alle activiteiten in het kader van het beheren van de inkomsten van de klant en het verrichten van betalingen, overeenkomstig het vastgestelde budgetplan. Het doel van budgetbeheer is het

garanderen dat betalingen tijdig gedaan worden en dat er geen (nieuwe) schulden of betalingsachterstanden ontstaan.

Beschermingsbewind is mogelijk voor mensen die wegens een lichamelijke of geestelijke beperking niet in staat zijn om hun eigen vermogen te beheren. Het bewind zegt dus niets over de vermogenspositie van de klant, maar wel over het (tijdelijk) onvermogen van de klant om zijn financiën te regelen. Schuldbewind is het onder bewind stellen van goederen van mensen die in een problematische schuldsituatie verkeren. Verkwisting en problematische schulden gelden per 2014 als grond voor onderbewindstelling. De hoofdtaak van een bewindvoerder, die bewind uitoefent, is het beheren ofwel het beschermen van het vermogen van de klant.

Deze stabilisatiefase richt zich met name op personen waarbij het inkomen niet op orde is of de vaste lasten te hoog zijn, jongeren zonder afloscapaciteit, personen met 'niet-regelbare schulden' en personen bij wie sprake is van niet-regelbaar gedrag.

Het doel van deze fase is een situatie van rust creëren, van waaruit de aflossing van de schulden kan worden opgestart. Een schuldregeling is niet nodig indien het schuldenpakket volledig kan worden afgelost. Dit is anders indien een klant zogeheten 'niet saneerbare schulden' heeft. In dat geval is het resultaat van deze fase om een rustige situatie te creëren waarin de klant geen nieuwe schulden maakt. Daarbij is de focus ook gericht op het afbetalen van alle schulden over een langere periode.

Met de inzet van stabilisatie worden verschillende resultaten geboekt. Bij personen die niet meteen kunnen instromen in een schuldregeling, kan stabiliteit worden gecreëerd die nodig is om op een later moment wel te kunnen instromen. Voor personen voor wie een schuldregeling ook op afzienbare termijn niet binnen bereik ligt, kan stabiliteit er aan bijdragen dat hun situatie niet verder escaleert. Stabilisatie kan een voorfase zijn van het oplossen van schulden, maar dat is niet in iedere situatie het geval.

Vaak speelt bij problematische schulden achterliggende psychosociale problematiek op verschillende leefgebieden. Problemen die de klant kan hebben zijn bijvoorbeeld verslaving, dakloosheid, psychische- en ontwikkelingsproblemen, rouwverwerking, slachtofferhulp of scheiding. Psychosociale hulpverlening is dan noodzakelijk om de schuldhulpverlening te laten slagen en om een duurzaam resultaat te bereiken. In veel gevallen zal hulpverlening door andere organisatie nodig zijn, denk hierbij aan: maatschappelijk werk, verslavingszorg, geestelijke gezondheidszorg, onder bewindstelling meerderjarigen, curatele, bewind en mentorschap. Ook kan worden gedacht aan reclassering, sociaal raadsliedenwerk, maatschappelijke opvang en diverse zorginstellingen.

De schuldhulpverlener draagt zorg voor een zorgvuldige afweging van de belangen van zowel de klant als de schuldeisers bij het bepalen van de inzet van een schuldregeling. Kosten van de regeling, schuldregelingsrijpheid en duurzame oplossing worden hierbij meegenomen.

4.3 Pijler 3: Het oplossen van schulden

Het doel van het oplossen van schulden is om een schuldevrije toekomst te realiseren. Daarbij geldt het uitgangspunt dat de schuldenaar in beginsel zijn schulden volledig afbetaalt. In sommige situaties is daarbij een herschikking van de verplichtingen nodig, bijvoorbeeld door de inzet van betalingsregelingen of herfinancieringen.

In sommige gevallen is een volledige betaling niet reëel. In die gevallen wordt getracht een schuldsanering of schuldbemiddeling te treffen. Bij een schuldsanering wordt een krediet verstrekt, waarmee de schulden in één keer worden afgelost. De schuldenaar heeft daarna nog maar één schuldeiser. Bij schuldbemiddeling ontvangen de schuldeisers periodiek een gereserveerd bedrag van het inkomen van de schuldenaar. De schuldenaar behoudt in dat geval dus meer schuldeisers. In beide gevallen wordt, indien nodig, vooraf aan de crediteuren gevraagd om kwijtschelding te verlenen van (een gedeelte) van de schulden mits de schuldregeling wordt nageleefd. Indien de schuldeisers niet akkoord gaan met het betalingsvoorstel van de schuldhulpverlenende organisatie, kan een dwangakkoord, of een voorlopige voorziening of een moratorium worden aangevraagd of kan de schuldenaar worden doorverwezen naar het wettelijke traject, Wsnp (Wet schuldsanering natuurlijke personen) genaamd. De schuldenaar moet - in het algemeen - eerst een minnelijk traject hebben doorlopen alvorens de Wsnp aangevraagd kan worden.

Voor onze bijstandsgerechtigden, die door hun zorgverzekeraar aangemeld zijn bij het Centraal Administratiekantoor (CAK) en willen terugkeren naar een normale premiebetaling bij hun zorgverzekeraar, inventariseren we of ze mogelijk gebruik kunnen maken van de Regeling Uitstroom Bronheffing.

Het resultaat van deze pijler is dat de schuldenaar op afzienbare termijn schuldenvrij wordt.

4.4 Specifieke groepen binnen de pijlers

4.4.1 Personen in een crisissituatie

De wet schrijft voor dat daar waar sprake is van één van onderstaande crisissituaties, binnen 3 werkdagen een intakegesprek met de klant moet worden ingepland.

Afhankelijk van de specifieke situatie, wordt actie ondernomen.

Er is sprake van een crisissituatie als een van de volgende situaties zich voordoen:

- dreigende huisuitzetting;
- dreigende afsluiting gas/water/elektriciteit;
- opzegging danwel ontbinding van de zorgverzekering;

4.4.2 Zelfstandigen

In het kader van de Wgs zijn gemeenten verplicht om schuldhulpverlening te bieden aan alle natuurlijke personen. Naast particulieren behoren ook zzp-ers en kleine zelfstandigen tot de groep 'natuurlijke personen'. Vanuit de bijstandsverlening aan zelfstandigen worden ondernemers met financiële problemen geholpen. Over Rood begeleidt ondernemers naar een financieel gezonde toekomst. Daarnaast kennen we het Starterscentrum waar beginnende zelfstandigen ondersteuning kunnen krijgen in de opzet van hun bedrijf.

4.4.3 Gezinnen met kinderen

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening schrijft voor dat iedere gemeente in haar beleidsplan dient op te nemen wat de inzet is ten behoeve van gezinnen met kinderen. Uitgangspunt daarbij is op de Brabantse Wal, dat iedereen die zich meldt binnen twee weken wordt uitgenodigd. Mocht er op enig moment toch een wachtlijst ontstaan, dan krijgen gezinnen met kinderen voorrang.

4.4.4 Ketenpartners

De samenwerking met ketenpartners is ervoor bedoeld dat partners de effectiviteit van elkaars inspanningen om een traject te laten slagen op positieve wijze kunnen beïnvloeden.

Op die manier kunnen zij elkaar versterken en dubbel werk voorkomen. De kredietbank is een belangrijke ketenpartner, omdat de daadwerkelijke schuldhulpverlening voor particulieren bij deze partner is belegd. WijZijn is de vaste ketenpartner in schuldhulpverlening en richt zich op begeleiding, gedragsverandering en aanleren van vaardigheden. Hierbij zijn ook andere ketenpartners (zoals de BWI, verslavingszorg, GGZ, maatschappelijke opvang, vrijwilligersinzet, schuldeisers waaronder de woningcorporaties) belangrijke partners. Tijdens de verschillende fasen van het schuldhulpverleningstraject spelen zij ieder hun eigen rol. Aan de voorkant hebben zij een taak in de vroegsignalering en doorverwijzing. Gedurende het proces zit hun rol op begeleiding en het nakomen van afspraken. Na het doorlopen van het proces geldt dat de partners moeten proberen te voorkomen dat er opnieuw een schuldsituatie ontstaat. De onderlinge contacten tussen de belangrijkste ketenpartners zijn goed en de lijntjes zijn kort.

5 Financiën

Gemeentelijke middelen

Gemeenten hebben bij schuldhulpverlening de regie in handen. Zij kunnen zelf prioriteiten stellen en kiezen hoe zij de schuldhulpverlening willen organiseren. Voorde financiering van de schuldhulpverlening kunnen gemeenten gebruik maken van het fictief budget bijzondere bijstand. Dit budget is onderdeel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Ook kunnen gemeenten eigen middelen inzetten.

Schuldhulpverlening is een open-eind regeling. Jaarlijks is er binnen de LSD rond de €355.000 begroot voor de uitvoering van schuldhulpverlening. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt er via de reguliere PenC cyclus over gerapporteerd.

Extra incidentele rijksmiddelen

Het Rijk heeft voor drie jaar (2018, 2019 en 2020) in totaal € 72 miljoen ter beschikking aan gemeenten voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede - in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen worden via de decentralisatie-uitkering Schulden en armoede onder gemeenten verdeeld volgens de maatstaf "lage inkomens met drempel".

Financiële bijdrage van de burger

Het is mogelijk om als gemeente een financiële bijdrage te vragen bij een verzoek om schuldhulpverlening. Hiermee zouden de kosten van de schuldhulpverlening gedrukt kunnen worden. In het de voorgaande periode is hier niet voor gekozen, omdat het vragen van een bijdrage enerzijds drempelverhogend werkt en anderzijds we te maken hebben met mensen die financieel kwetsbaar zijn. Deze argumenten zij nog steeds van toepassing, waardoor het niet wenselijk is om een financiële bijdrage te vragen van de burger voor de dienstverlening voor de schuldhulpverlening.

6 Resultaten 2014 - 2018

In onderstaande tabellen zijn de resultaten voor gemeente Woensdrecht. In tabel 1 is het aantal aanvragen weergegeven.

Tabel 1

Jaar	Totaal aantal aanvragen schuldhelpverlening
2018	39
2017	43
2016	52
2015	80
2014	85

In onderstaande tabel 2 zijn de resultaten van de aanvragen weergegeven per jaar, inclusief verstrekte persoonlijke leningen.

Tabel 2

Resultaat aanvragen per jaar	2018	2017	2016	2015	2014
Niet verschenen	6	9	5	12	24
Ingetrokken	6	7	4	5	4
Eerst voortraject nodig	4	2	4	4	2
Overige niet ingenomen	5	10	23	16	17
Doorgestuurd naar Kredietbank	18	15	16	38	32
Hersteltermijn	0	0	0	5	5
Informatief	0	-	-	-	-
<i>Persoonlijke lening</i>	1	3	1	2	1
Totaal	40	46	53	82	516

In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven van de kredietbank per kalenderjaar.

Tabel 3

Resultaat kredietbank per jaar	2018	2017	2016	2015	2014
Saneringskrediet	11	7	7	0	3
Schuldbemiddeling	4	7	10	20	7
Ingetrokken	2	0	1	3	2
Geen problematisch schuld	0	0	2	1	0
Onvoldoende aflossingscapaciteit	0	0	0	0	1
Onzekere financiële situatie	1	0	0	1	7
Onvoldoende medewerking klant	0	3	0	6	3
Onvoldoende medewerking schuldeisers	0	0	0	3	1
Overige afwijzingsgronden	0	0	0	0	2
Totaal	18	17	20	34	26

Wanneer we naar de lokale situatie kijken, zien we dat het aantal aanvragen en schuldbemiddelingen bij de ISD/kredietbank afneemt over de jaren. Dat wil niet zeggen dat onze lokale situatie indruist tegen het landelijke beeld, waarin juist een stijging van schuldenproblematiek geconstateerd wordt. Lokaal merken we dat het aantal officiële aanvragen en schuldbemiddelingen wél afneemt, maar het aantal mensen dat zich meldt met financiële problemen, bij onze partners WijZijn en de BWI juist toeneemt. Wanneer mensen eerder in beeld zijn, kunnen de problemen gemakkelijker opgelost worden.

7 Kwaliteitsborging

De kwaliteit van de schuldhulpverlening is een van de bepalende factoren voor de effectiviteit. Het is essentieel dat schuldeisers vertrouwen hebben in de wijze waarop de gemeentelijke schuldhulpverlening wordt uitgevoerd en dat recht wordt gedaan aan hun belangen.

Naast het aanbieden van gestandaardiseerd maatwerk is het voldoen aan aantoonbare kwaliteitseisen een belangrijke toegevoegde waarde voor het vertrouwen van zowel schuldeisers als schuldenaren. De NVVK (Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren) is de koepelorganisatie van schuldhulpverlenende instanties in Nederland. De NVVK heeft gedragscodes ontwikkeld waarin richtlijnen voor goede schuldhulpverlening opgenomen zijn. De gedragscodes/richtlijnen van de NVVK zijn van toepassing. Door te werken volgens deze gedragscodes is de kwaliteit van de schuldhulpverlening geborgd. Uitvoeringsafspraken met partners en organisaties, wie waar verantwoordelijk voor is en hoe, worden in het uitvoeringsplan opgenomen. Het uitvoeringsplan en samenwerkingsafspraken worden uitgewerkt in overeenstemming met de AVG en het gemeentelijk privacybeleid zodat schuldhulpverlening steeds met respect voor de privacy van mensen wordt uitgevoerd.

8 Wettelijk kader

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Het wettelijk kader voor schuldhulpverlening vormt de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), die sinds 1 juli 2012 van kracht is. De gemeente is verplicht schuldhulpverlening te bieden, maar heeft beleidsvrijheid bij de invulling hiervan. Wettelijk is wel vastgelegd dat de gemeenteraad een beleidsplan vaststelt. In dit plan moet in ieder geval worden aangegeven:

- a. welke resultaten de gemeente wenst te behalen; (zie 3.3)
- b. welke maatregelen de gemeenteraad en het college nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd; (zie 7.).
- c. het maximaal aantal weken wachttijd dat de gemeente nastreeft indien een persoon zich tot het college wendt voor schuldhulpverlening; (wettelijk gezien vier weken, streven is twee weken, zie 4.4.3)
- d. hoe schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vormgegeven. (zie 4.4.3).

De beginselen van de Algemene wet bestuursrecht zijn van toepassing op de gemeentelijke schuldhulpverlening. De beslissing van het college tot het doen van een aanbod of het weigeren van integrale schuldhulpverlening dan wel een wijziging hierin is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen het besluit is bezwaar en beroep mogelijk.

Evaluatie

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is geëvalueerd. Uit de evaluatie kwamen verbeterpunten. Dit heeft geleid tot aanpassingen in wetgeving, zoals vereenvoudiging van de beslagvrije voet en invoering van het breed moratorium. Daarnaast wordt het belang van toegankelijkheid van schuldhulpverlening, professionalisering en preventie en vroegsignalering benadrukt.

Besluit breed moratorium

Dit besluit is een aanvulling op de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Als de rechter een beschikking afgeeft voor een breed moratorium betekent dit dat schuldeisers hun vorderingen niet langer af kunnen dwingen. De uitvoering van bijv. beslag of vrijwillige betalingsregelingen ligt voor een bepaalde tijd stil (maximaal 6 maanden). De vordering vervalt hiermee niet. Het breed moratorium is bedoeld als uiterste middel om een oplossing in het minnelijk traject te realiseren. Met name om de schuldhulpverlener en schuldenaar de rust te gunnen om de financiële situatie te stabiliseren. Een mogelijke uitkomst kan zijn dat na afloop van het breed moratorium iemand weer in staat is om zelfstandig zijn financiële verplichtingen na te komen, maar ook dat de rust- en stabilisatieperiode een opstap is voor een minnelijk- of wettelijk schuldsaneringstraject.

Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

Als er beslag gelegd wordt op iemands inkomen, dan heeft diegene recht op een zogenaamde beslagvrije voet. Dit is een deel van het inkomen waarop geen beslag gelegd kan worden. De reden hiervoor is dat de overheid vindt dat iedereen recht heeft op een minimaal inkomen ook als diegene nog schulden moet afbetalen. Zonder beslagvrije voet zou iemand letterlijk geen enkel inkomen meer over kunnen houden. In het algemeen bedraagt de beslagvrije voet 90% van de voor diegene geldende bijstandsnorm. Een beslagvrije voet kan echter hoger of lager worden door bepaalde omstandigheden. Zo zal de hoogte van de huur een rol kunnen spelen. De deurwaarder stelt de definitieve beslagvrije voet dus vast aan de hand van de gegevens die hem bekend zijn. De huidige regeling voor de bepaling van de hoogte van de belastingvrije voet wordt in de praktijk als te ingewikkeld ervaren. Er zijn veel gegevens nodig en deze moeten vooral door de schuldenaar zelf verstrekt worden. In de praktijk blijkt dit proces in veel gevallen niet goed te gaan, met als gevolg een groot aantal huishoudens met te weinig geld voor de basale levensbehoeften.

Met het aangenomen wetsvoorstel wordt beoogd voormelde knelpunten weg te nemen. Benodigde gegevens moeten zo veel mogelijk uit de bestaande registraties worden gehaald. Dit betekent dat het niet meer afhankelijk is van de aanlevering door de schuldenaar. De beslagvrije voet wordt vervolgens vastgesteld op basis van de leefsituatie van de schuldenaar en zijn inkomen, alsmede het inkomen van een eventuele partner. De vereenvoudiging bestaat er daarnaast in dat één deurwaarder verantwoordelijk wordt voor de afstemming van de inning en de verdeling van de in beslag genomen gelden. Deze wet zal naar verwachting 1 januari 2021 ingaan.

Tevens wordt gewerkt aan de verbreding van het beslagregister, met als doel een betere afstemming tussen gerechtsdeurwaarders en overheidsorganisaties met betrekking tot (in ieder geval) dwangincasso-maatregelen mogelijk te maken en daarmee bij te dragen aan een betere bescherming van de beslagvrije voet en voorkoming van onnodige kosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties.

Aanpassing Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

In het kader van de Brede Schuldenaanpak wil het kabinet door een versterkte inzet op preventie en vroegsignalering problematische schulden tegengaan en het onnodig ophogen van schulden voorkomen. Het kabinet bereidt een wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening voor om ten behoeve van vroegsignalering gegevensuitwisseling te faciliteren en tegelijkertijd naleving van de nieuwe Europese privacyregels te waarborgen.

Met deze wetswijziging wordt expliciet in de wet opgenomen dat gemeenten persoonsgegevens mogen uitwisselen voor vroegsignalering. Knelpunten met het betalen van vaste lasten blijken goed te werken om mensen met risicovolle of problematische schulden te vinden. Daarom worden als signalen voor vroegsignalering betalingsachterstanden op huur, energie, water en zorgverzekering opgenomen in een algemene maatregel van bestuur.

Voor snellere hulpverlening is het nodig dat de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor schuldhulpverlening digitaal beschikbaar komen voor de gemeentelijke schuldhulpverlening. Uitgangspunt daarbij is dat burgers in de eerste plaats zelf digitaal de beschikking (kunnen) krijgen over hun persoonsgegevens. Als burgers minder zelfredzaam zijn, moeten hulpverleners de betreffende gegevens kunnen gebruiken. Steeds meer gegevens die nodig zijn voor schuldhulpverlening komen digitaal beschikbaar. De wetswijziging wil tevens juridische belemmeringen voor het gebruik van de gegevens door schuldhulpverleners wegnemen. In een algemene maatregel van bestuur worden vervolgens aan deze taak gegevens gekoppeld die noodzakelijk zijn om de taak te kunnen uitvoeren.

9 Termen

Vrij Te Laten Bedrag (VTLB)

Bij een minnelijke schuldregeling berekent de schuldhulpverlener aan de hand van de persoonlijke situatie van de schuldenaar en volgens strikte en objectieve normen van de NVVK wat zijn VTLB is. Alle NVVK-leden volgen hierbij de methodiek van Vereniging van Rechter-commissarissen in Faillissement (ReCoFa). Deze methodiek wordt ook gehanteerd in de wettelijke schuldsaneringsregeling (Wsnp). Het VTLB is voldoende om de vaste lasten te betalen en te leven op bijstandsniveau. Alle inkomsten boven het VTLB worden over een periode van drie jaar aangeboden aan de schuldeisers. Aan hen wordt gevraagd dit bedrag (percentagevoorstel) tegen finale kwijting te accepteren en het meerdere van de schulden kwijt te schelden.

Dwangakkoord

Doel van de dwangregeling is schuldeisers die onredelijk zijn in hun afwijzing met betrekking tot een aangeboden betalingsvoorstel via een gerechtelijke uitspraak alsnog te dwingen mee te werken.

Gelijkberechtiging

Doel van het gelijkheidsbeginsel is er voor te zorgen dat alle schuldeisers op eenzelfde manier behandeld worden, met uitzondering van die schuldeisers die een bevoorrechte positie hebben, voortvloeiend uit de wet. Dit voorrecht brengt met zich mee dat de schuldeiser zich met voorrang op bepaalde goederen of alle goederen van de schuldenaar kan verhalen. Met deze voorrechten zal bij een schuldregeling rekening worden gehouden, deze schuldeisers krijgen namelijk ook het dubbele percentage aangeboden.

Uitgangspunt

Het uitgangspunt is; dat een schuldenaar die zich - gedurende een periode van maximaal 3 jaar (36 maanden) - volledig heeft ingezet om zijn schulden te betalen, recht heeft op een schone lei, een nieuwe financiële start. Van de schuldenaar wordt wel verwacht dat deze zich gedurende deze 3 jaar werkelijk tot het uiterste inspent om zijn schulden te voldoen.